Українські Вісті

Ціна 40 пф

UKRAINISCHE NACHRICHTEN-UKRAINIAN NEWS

ПІВТИЖНЕВИК ПОЛІТИКИ, ЕКОНОМІКИ, КУЛЬТУРИ І ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ

Editor: I. Tarasiuk — Neu-Ulm, Ludwigstraße 10. Printer: „Ukrainian News", Neu-Ulm, Ludwigstraße 10

Адреси і листи в справах редакційних і адміністраційних засилати на адресу: „Ukrainski Wisti", Neu-Ulm, Ludwigstr. 10, Germany.

Чужі рукописи [illegible]

Америка: Mykola Smolansky, 487 Cleveland S. Brooklyn 8, N. Y. U.S.A.
Англія: Andrij Bondarenko, 78 Kensington Park Road, London, W. 11
Австрія: [illegible] Salzburg, Lager Hellbrunnerstrasse 2814 Konto № 2934 — Sparkasse Salzburg I Alter Markt 1.
Австралія: Mr. Krywolap Semen Box 1598 M.G.P.O. Adelaide, S. Australia
Франція: Mr. Serge Lewicki 6 impasse Langlois Paris 18e France. Konto — Paris C.C.-8.286.56
Бельгія: Kyryjko Viktor, [illegible] rue Thier-de-la Fontaine Liege.
Голландія: Wiktor Herasymenko, Mariënbaalen, 35 Utrecht, (Holland)
Канада: I. Serdiuk, 187 Delaware Ave., Toronto Ont.
Венесуела: Zapolenko [illegible] San [illegible] Calle el Carmen № [illegible] Caracas Venezuela.
Аргентина: M. Hodakivsky, Sucursal № 31, Casilla de Correo № 71 Cap. Fed. Buenos Aires
Бразилія: Petruk Wasyl, Correio V. Prudente Vila Bela Zan Mimosa Nr. 11, Sao Paulo Brasilien

Адміністрація [illegible]

Language: Ukrainian Post address: „Ukrainski Wisti", Neu-Ulm, Ludwigstraße 10 — Phone: [illegible]

Рік видання X. ч. 75 (850)

ВИХОДИТЬ у НЕДІЛЮ і ЧЕТВЕР

Неділя 19. вересня 1954 р.

Несподіване прибуття Даллеса до Европи

Переговори в Бонні — Даллес виступає за надання суверенности і рівноправности Німеччині — Аденауер: «Найкращі европейці все ще прибувають з Америки» — Стурбованість у Парижі

БОНН (ЮП). 16. 9. за закритими дверима розпочалися розмови між бундесканцлером Аденауером і міністром закордонних справ США Даллесом, що несподівано прибув 16. 9. із своїми радниками з 20-годинною блискавичною візитою до столиці Західньої Німеччини. Даллес, якого на летовищі зустрів бундесканцлер Аденауер, державний секретар В. Гальштайн, посол Г. Бланкенгорн і уповноважений у справах безпеки Т. Блянк, після свого прибуття заявив, що він хоче говорити з Аденауером про відновлення німецької суверенности і прийняття Німеччини як рівноправного члена до громади вільних народів. Міністер закордонних справ підкреслив, що тепер, після того, як надання суверенности Німеччині всередині ЕОС «перебуває щонайменше тимчасово в стані спокою», слід знайти лише одну альтернативу. Вислів Даллеса Аденауер прокоментував усміхом, сказавши, що все ще так є, що найкращі европейці прибувають із США. Він подякував Даллесові, який, не зважаючи на свою перевантаженість, прибув, щоб наладнати ще тісніші взаємини між німецьким і американським народами.

Заява Даллеса, яку передано представникам преси, має наступний зміст: «Я прибув до Німеччини, щоб поговорити з бундесканцлером Аденауером про можливості відновлення суверенности Німецької Союзної Республіки і прийняття Німеччини як рівноправного члена до родини вільних народів. Цей захід було відсовувано наслідком різних парляментів, що обмірковували договори, які надавали Німеччині права суверенности всередині Европейської оборонної спільноти. Після того як ці пляни щонайменше тимчасово стали на мертвій точці, слід знайти альтернативу.»

Американського міністра закордонних справ супроводжує керівник европейського відділу американського міністерства закордонних справ Л. Мерчент, керівник відділу політичного плянування проф. Р. Б. Бов'є, підсекретар у міністерстві оборони С. Гензель, а також Бен Мур і К. Кайд з відділу Европи і секретар міністерства закордонних справ Р. О'Коннор. Під час свого перебування в Бонні Даллес був гостем американського найвищого комісара. 17. 9. він відлетів до Лондону.

Мао Тсе Тунґ відкрив „народній конґрес"

Запровадження військової повинности

ЛОНДОН (ЮП). 15. 9. президент комуністичного Китаю Мао Тсе Тунґ, виступивши з програмовою заявою про мету комуністичної партії Китаю, відкрив перший парлямент т. зв. «національний народній конгрес». Як повідомляє пекінське радіо, «під ентузіястичні оплески» Мао заповів 1 226-м депутатам створення «великої соціялістичної держави» як найвищої мети «нового порядку».

Вождь китайських комуністів жадним словом не згадав про напружену ситуацію біля острова Квемой і Формози. Мао Тсе Тунґ, який разом з прем'єр-міністром Чу Ен Лаєм і численними іншими комуністичними провідниками сидів на почесній трибуні, заявив, що китайський нарід мусить «посилено працювати і робити все найкраще, щоб вивчити прогресивні здобутки Советського Союзу й інших братерських країн. Ґарантією нашої сили, що провадить нашу справедливу справу, є комуністична партія. Теоретичною базою, що керує нашою свідомістю, є марксизм — ленінізм.»

Пекінська радіостанція повідомила, що уряд вирішив покликати до армії 450 000 осіб, щоб виповнити прогалини у військових силах країни. Цих 450 000 осіб буде рекрутовано між листопадом і 25-м лютим 1955 р. Цим повідомленням уперше офіційно стверджено, що в Китаї запроваджено загальну військову повинність. Дотепер речники комуністичного Китаю постійно твердили, що «народня армія» складається лише з «добровільців».

ТІТО ВІДЇЖДЖАЄ ДО ІНДІЇ І БІРМИ

БЕОГРАД (ДПА). Югославський президент маршал Тіто прийняв запрошення індійського уряду прибути до Індії. Запрошення Тітові передала пані В. Л. Пандіт, індійська делегатка при ОН, яка несподівано відвідала Югославію. Тіто прийняв також запрошення уряду Бірми відвідати цю країну.

Урядова криза в Південному Ветнамі

Чотири міністри загрожують димісією — Із півночі евакуйовано 230 000 осіб

САЙГОН ([illegible], ДПА). 14. 9. чотири члени ветнамського уряду загрозили димісією, якщо негайно не поладнають розбіжностей між прем'єр-міністром Н. Дінг Д'ємом і начальником генерального штабу Н. Ван Гінгом.

14. 9. ген. Гінг заявив представникам преси, що це буде в інтересах армії, якщо він триматиметься осторонь від усіх політичних питань у столиці. Він заявив дослівно: «Спроба уряду завдати удар армії зазнала поразки.» Генерал, якому загрожували, якщо він не відлетить до Франції, військовим судом, залишився, виконуючи бажання своїх старшин, у Сайгоні. Уряд правдоподібно прорахувався в своїх сподіваннях, що він зможе розколоти армію. Він поставив на бік генерала не тільки старшин чинної служби, а й резервістів. Але ця суперечка має також позитивний бік, бо вона відновила єдність армії, що її порушила Женевська конференція.

Згідно з повідомленням французької пресової агенції АФП, у конфлікті між прем'єр-міністром і начальником генерального штабу тим часом дійшло до відпруження. Вони обидва зустрілися 13. 9. на обіді на честь французького головного командувача ген. Елі і кількаразово розмовляли в приязній формі. Правдоподібно, що міністра оборони Ветнаму Ле Нгок Хана, який безуспішно намагався перебрати минулого тижня виконання функцій ген. Гінга, буде вилучено з уряду.

З урядового боку в Сайгоні повідомляють, що дотепер із Північного Ветнаму до південної частини країни, що окупована французами, евакуйовано 230 000 осіб. Із 75 000 ветнамських вояків, що перебувають на півночі, дотепер прибули до своїх родин на південь 35 000. Наступні 15 000 очікують на від'їзд до південного Ветнаму в районі Гайфонгу.

Поліція безпеки Ветнаму наладнала в Ганої зв'язки з французькою службою безпеки, щоб без тертя провести передання міста комуністам.

ЄГИПЕТСЬКИЙ УРЯД РЕГЛЯМЕНТУЄ ПРОПОВІДІ

КАІР (ДПА). Надалі єгипетський уряд опрацьовуватиме проповіді, що їх повинні проголошувати в мечетях. Духівників, що ухилятимуться від тексту проповіді, буде суворо карано. Згідно з наказом, що набрав чинности 13. 9., міністерство в справах релігії радить виголошувати проповіді, які не заторкували б суперечні релігійні, соціяльні і політичні питання. Останнього часу в багатьох мечетях кількаразово доходило до сутичок, коли виголошували проповіді, з яких нападали на режим прем'єр-міністра Нассера. Деякі з цих проповідей проголошували духівники, що належать до Мусулманського братства.

НАССЕР ВИМАГАЄ ОЧИЩЕННЯ НЕГЕВСЬКОЇ ПУСТЕЛІ

КАІР (ЮП, ДПА). 13. 9. єгипетський прем'єр-міністер Нассер в одному інтерв'ю висловився, що Ізраїль повинен очистити пустелю Негев, бо цей район ненормально перерізує бльок арабських країн, створюючи несприятливі умови також для їхнього економічного розвитку і військового плянування. Ізраїль зайняв пустелю Негев, відверто порушуючи угоду Об'єднаних Націй про перемир'я.

Приєднуйте нових передплатників!

10 000 ЯПОНЦІВ ХОЧУТЬ ПЕРЕЙТИ ДО ЖИДІВСТВА

ЄРУСАЛИМ (ДПА). Згідно з повідомленнями, які щойно надійшли з Нью-Йорку до Ізраїлю, 10 000 японців мають намір перейти до визнавців жидівської релігії. Деяке число із них створили спеціяльні групи, щоб дослідити і познайомитися з духовою традицією жидівства і його релігійними звичаями. Рабини, що, обслуговуючи в Японії вояків американської окупаційної армії юдейського віровизнання, спостерігають цей рух, ставляться з великим застереженням до нього. Вони переконані, що цей рух являє частину великої релігійної кризи, що захитала японський нарід після поразки в другій світовій війні, бо вона позбавила віри в божественність їхнього володаря.

Переведення американської фльоти в Тихий океан

«Цілковита підтримка поповнень» для Квемою — Можлива наступна активна роля

ВАШІНГТОН (ДПА). Протягом наступних місяців з Атлантійського до Тихого океану буде переведено потужну американську військово-морську фльоту — великий авіоносець «Мідвей», 45 000 брутто-реєстрових тонн, і 16 ескадрених міноносців. Як повідомляє Ройтер із Вашінгтону, США, маючи приблизно 15 авіоносців, 10 крейсерів, 125 ескадрених миноносців і 60 підводних човнів у Тихому океані, зосередили тут на випадок можливого критичного розвитку могутню фльоту. Велика частина цієї фльоти повинна бути готовою підтримати 7-му американську фльоту, що охороняє національнокитайський острів Формозу.

В американському міністерстві оборони говорять, що для китайської комуністичної армії напад на національнокитайський острів Квемой в Амойській бухті буде надзвичайно тяжкою справою. Військово-морські частини США підтримували нібито починаючи з 1950 р. національнокитайські з'єднання на Квемої, це ж саме триває й сьогодні. Міністерство оборони у Вашінгтоні відмовилося висловитися з приводу передбачень, що трапилося б на випадок обстрілу американських військово-морських з'єднань поблизу Квемою. 14. 9. «Нью-Йорк Геральд Трібюн» повідомив із Вашінгтону, що американський уряд розпорядився, щоб 7. фльота давала «цілковиту підтримку поповненням» частинам Чан Кай Шека в його обороні Квемою. Цей наказ не виключає активної ролі американських військових сил на наступний відрізок часу.

Іден закінчує свою поїздку

РИМ (АП). 14). 9. брітанський міністер закордонних справ Іден досягнув також у Римі, як перед тим у Брюсселі і Бонні, «цілковитого зрозуміння» до свого пляну оборони Західньої Европи за умови включення до неї Німецької Союзної Республіки. 15. 9. Іден від'їхав до останнього етапу своєї «блискавичної поїздки» столицями Західньої Европи, до Парижу на переговори з французьким прем'єр-міністром Мендес-Франсом, а наступного дня він звітуватиме раді країн Північноатлантичного пакту про свій плян.

Як повідомляють з урядових кіл Лондону, «плян Ідена» передбачає включення Західньої Німеччини й Італії до новозформованого Брюссельського пакту, який спершу за участи Великобрітанії, Франції і країн Бенелюксу створено для захисту від можливого нового німецького нападу.

ЗУСТРІЧ ІДЕНА З МЕНДЕС-ФРАНСОМ

ПАРИЖ (ДПА, АП). 15. 9. брітанський міністер закордонних справ Іден і французький прем'єр-міністер Мендес-Франс провадили розмови про европейську ситуацію, що сталася після поразки ЕОС, і залучення Німецької Союзної Республіки до оборони Західньої Европи. Як повідомив речник французького міністерства закордонних справ, Іден з'ясував свій плян. Французький прем'єр-міністер, з свого боку, висунув власні арґументи. Під час першої розмови з'ясовано лише окремі точки погляду.

16. 9., після другої зустрічі Ідена з Мендес-Франсом, видано комунікат, в якому говориться про «спільне переконання щодо важливости тісної і надійної співпраці між Францією і Німеччиною». Комунікат стверджує, що під час розмов існувала «цілковита згода про засадничий характер здійснення европейської єдности за повної участи Великобрітанії». Після зустрічі Мендес-Франс заявив, що запланована конференція 9-х держав у справі німецького оборонного внеску відбудеться правдоподібно 27. вересня в Лондоні. Того ж дня Іден поінформував на закритому засіданні постійної ради Північноатлантійського пакту в Парижі, що відбулася під головуванням французького прем'єр-міністра, про свій новий плян влучення німецького оборонного внеску, але в інших рамках, ніж це передбачалося в пакті ЕОС, що його заперечила Франція.

КОМУНІСТИЧНА ЗМОВА 13-ЛІТНЬОЇ ДАВНОСТИ

ТЕГРАН (ДПА). Перський міністер оборони генерал-майор Абдула Недаіт заявив у парляменті, що з арештом великого числа старшин пощастило розкрити комуністичну змову в армії, поліції і летунстві, що існувала вже протягом 13-х років. Заарештовано також 130-х комуністів серед техніків і службовців управління нафтопереробних споруд в Абадані.

СОВЕТОЗОНАЛЬНІ ПОЛІТИКИ ТІКАЮТЬ НА ЗАХІД

БЕРЛІН (ЮП). Напередодні минулого тижня (11. 9.) до західнього Берліну втекли три відомі діячі громадського життя советської зони Німеччини. Як повідомляє інформаційне бюро «Захід», тут йдеться про колишнього крайового секретаря советозональної партії християнських демократів у Тюрінгії Рікарда Гетце, співзасновника ЛДП у Макленбурзі д-ра Р. Гуцмана, а також колишнього голови міста Айзенаху В. Фішера (ЛДП). Гетцові загрожував арешт за допомогу до втечі на Захід двом особам. 78-річному адвокатові Гуцманові загрожувало покарання за засудження за сексуальне вбивство одного польського комуністичного робітника в т. зв. Веймарській республіці. Гуцман, будучи тоді міністром юстиції, відкинув прохання про помилування засудженого.

ВІЛЕЙ ПРОТИ ЧЛЕНСТВА УССР І БССР В ОН

ВАШІНГТОН (АП). 15. 9. голова зовнішньополітичного сенатського комітету США сенатор Вілей рекомендував американському урядові протестувати проти подальшого членства Білорусі і України в Об'єднаних Націях. У передмові до звіту про питання процедур на генеральних зборах ОН Вілей указує, що Білорусь і Україна практично являють собою складові частини Советського Союзу, так як штати Техас і Нью-Йорк — складові частини США. Якщо ці обидві комуністичні країни і далі належатимуть до Об'єднаних Націй, то також США можуть претендувати на надання їм додаткових голосів у генеральних зборах ОН.

МІЖНАРОДНІЙ ОГЛЯД

СЕАТО — пакт без зубів, але...

Так зване міжнародне відпруження і голос вільного робітництва

Передминулий тиждень увінчався двома чималими успіхами в справі боротьби проти комуністичної небезпеки в Европі й Азії: насамперед укладення пакту про оборону Південно-Східньої Азії в Манілі та ухвала 86-го конгресу брітанських професійних спілок у Брайтоні про озброєння Німеччини.

Кремлівські тоталітаристи, силою накинувши себе підсоветським народам і замкнувши їм уста, залюбки говорять не тільки від імени позбавлених права голосу широких мас СССР, а й узурпують собі право розписуватися за ВСІХ ТРУДЯЩИХ ВІЛЬНОГО СВІТУ. Москва раз-у-раз силкується доводити, що народи західніх країн та їхні законно обрані репрезентанти — це дві різні речі (як в СССР!). Тим то, мовляв, західні народи прагнуть миру, але їхні уряди взяли курс на підготову нової війни. Насправді всі народи вільного світу та їхні уряди, включно також з народами за залізною і бамбуковою заслонами, безперечно прагнуть миру. Одначе ні один народ Заходу не бажає миру ЗА ВСЯКУ ЦІНУ.

Як писала нещодавно преса невтральної Швайцарії, населення Европи **воліє й далі жити в стані постійного напруження**, викликаного небезпекою агресії із Сходу, аніж потрапити в комуністичне рабство. Не всі вільні народи схильні дати заколисувати себе в почутті фальшивої безпеки советською облудною пропагандою про так зване міжнародне відпруження, мирне співіснування капіталізму з комунізмом. Кінець-кінцем, у хвилині скрути, тягар ОЗБРОЄННЯ завжди буде для них легшим, аніж непевність безвольного очікування нападу зі Сходу.

Показово: що вищий добробут широких мас тієї чи тієї країни Заходу, то більше вони імунні проти комуністичної інфільтрації.

Так, робітництво США, Англії і скандінавських країн — це найвідданіші наші спільники в антикомуністичній боротьбі. А от в Італії і Франції, де життєвий рівень найнижчий, Москва має свої наймогутніші п'яті колони. (Якби не 100 комуністичних голосів, що завалили ЕОС, відданих голосів у французьких національних зборах було б недостатньо, щоб схвалити проєкт европейської армії.)

Понад чотири мільйони членів брітанських професійних спілок — отже більшість організованого англійського робітництва — рішучо висловилися ЗА озброєння Німеччини в інтересах зміцнення загальної безпеки. Більшість [illegible] мільйонів голосів (проти одного мільйона дев'ятсот тисяч голосів) 86-й конгрес тред-юньйонів у Брайтоні відкинув пропозицію про будь-яку співпрацю з комуністичним світовим об'єднанням професійних спілок, відхиливши одночасно запрошення партійного комісара над советськими профспілками Шверника — вислати делегацію до СССР. Привітанням Шверника, що його широко розрекламувала советська преса, 86-му конгресові тред-юньйонів Советський Союз хотів учинити тиск на брітанське робітництво, щоб воно виступило **проти** військового внеску Німеччини до оборонного Заходу. Треба думати, що саме з цією метою Шверник у своєму привітанні підсунув теорійку про т. зв. єдність дій у т. зв. боротьбі за мир, зменшення міжнародного напруження тощо, наголошуючи зокрема на боротьбі з... неіснуючим фашизмом.

Зайва річ підкреслювати, що англійські тред-юньйони й узагалі професійні спілки Заходу — це справжні виразники волі свого робітництва, оборонці вимог щодо поліпшення його добробуту. Вони дбають не про інтереси підприємця, держави чи уряду, як таких, а виключно про інтереси свого членства. Натомість в СССР профспілки являють собою засіб партії й держави, з допомогою якого партія ще більше висотує жили з трудящих, невпинно підвищуючи поголовною стахановщиною виробничі норми і тим самим фактично постійно погіршуючи життєві умови працівників. Недарма самі комуністи називають свої профспілки **«приводними пасами партії до трудящих мас»**.

Партія наказує — трудящі мусять безмовно виконувати її волю. На Заході держава, профспілки, партії тощо існують **для народу**. В СССР навпаки: народ, профспілки, держава і так далі існують ДЛЯ ПАРТІЇ. Тому советські профспілки — це тільки одне з коліщаток у великому апараті примусу, експлуатації, поневолення людини диктатурою тоталітарної партії.

Ми вийшли за рамки міжнародного огляду. Це було конечністю. Поперше, щоб порівняти непорівняні величини — професійні спілки на Заході й в СССР. Подруге, щоб нагадати, що якраз **забезпечене** робітництво вільних країн у боротьбі з комунізмом куди пробоєвіша сила, ніж часто-густо його урядові репрезентанти. А це сповнює нас оптимізмом.

Але повернемося назад до конгресу тред-юньйонів. Не зважаючи на високий життєвий стандарт пересічного англійського робітника, конгрес ухвалив підтримати заробітну платню деяких категорій робітників, як от залізнич-

(Далі на 2-й сторінці)

М. СТЕПАНЕНКО

„Високогуманна комуністична мораль" і советський городничий

Дуже часто з нагоди різних советських свят, що підсумовують «здобутки соціялізму», говориться про те, що соціялістична система нібито створила нове моральне обличчя советської людини. В протилежність до міщанського буржуазного індивідуалізму, — говорить комуністична пропаганда, — советська система виховує в людині розуміння переваги суспільних інтересів над вузько особистими, егоїстичними. А соціялістичні форми праці нібито є джерелами формування цієї високогуманної комуністичної моралі, що вільна від буржуазного дармоїдства і паразитизму. Цілком зрозуміло, що передовими носіями і прищеплювачами нової комуністичної моралі є насамперед члени комуністичної партії і активісти советських державних установ, що стали такими через велике довір'я до них партії й таємної поліції. Вони докладно перевірені й вивчені і щойно після цього запропановані безголосим виборцям для єдиного і безвідмовного вибору. Нічого й говорити, що, наприклад, головою міського совета тобто городничим, бурґомістром чи мером міста, може бути тільки відповідальна, довірена і передова — в розумінні комуністичної моралі — людина.

Такою людиною є, природно, й Іван Іванович Ткаченко, що його за одним-одиноким списком бльоку комуністів і безпартійних «обрали» на голову совета великого міста Лубен на Полтавщині. Цікаво приглянутися, як же з нього випромінюються оті всі святощі комуністичної моралі.

«Правда України» в числі з 8. серпня ц. р. пише, що відвідувачі стоять перед його дверима годину і дві, але його кабінет — порожній. Іван Іванович пильно зайнятий будівництвом. І йому ніколи до якихось там дрібних скарг і прохань громадян міста. В центрі міста, під тінню старого шкільного парку будується дім з червоної цегли. Цей дім росте з казковою швидкістю. Гараж і сарай уже готові. І не дивно, бо Іван Іванович самовіддано й енерґійно сам допомагає конюхові міського совета вивантажувати цеглу. «На цій будові, — хвалиться газета, — Іван Іванович легко стирає межу між суспільним і особистим.»

Будівельні матеріяли, що їх гостро бракує в кожному селі й містечку Полтавщини, як про це вже не один раз писала і ця ж таки «Правда України», пливуть до будівельного об'єкту Івана Івановича в необмеженій кількості і без перешкоди. Це ж має бути вілла для самого Івана Івановича!

А тим часом для ремонту лікарні цегли нема. Для заводу овочевих вод — нема. На Другому Советському провулку нема водорозбірної колонки, і люди ходять за цілий кілометр по воду. Хідників, навіть примітивних, нема. Дороги докраю знищені. Прохання громадян лежать на столі в цього носія нової комуністичної моралі без відповіді по два місяці. Плян капітального ремонту жител не виконано. Світло і вода подаються нерегулярно. В праці міського совета панують бюрократизм і чиновницький спокій.

Ось так насправді виглядає ця нова комуністична мораль, що їй нібито чужі дармоїдство, паразитизм, міщанський індивідуалізм, егоїзм і т. п. Чи не нагадує Іван Іванович славнозвісного Антона Антоновича Сквознік-Дмухановського — героя гоголівського «Ревізора» і також городничого? В советській системі таких Іванів Івановичів — не одиниці. І їхні «моральні» критерії — це продукт тієї самої системи.

Економічна хроніка з світу

Міжнародню виставку, в якій офіційно беруть участь 11-ть країн, а також Німеччина, відкрито 20. серпня в Смірні (Туреччина). Вона триватиме до 20. вересня. (ФА)

Дві брітанські фірми повідомляють про дальші кроки у розвитку застосування турбін для руху авт. Нові авта, в яких застосовано турбіни, будуть без важіля швидкостей. (АП)

Споживання м'яса в Німецькій Союзній Республіці становило минулого року 41,5 кг на особу. Передбачається, що цього року спожиють 45 кг, що буде становити на 9% вище супроти минулого. Все ж це число ще нижче від передвоєнного — 52 кг. (ФА)

Будову спільної американсько-канадійської електростанції розпочато в присутності губернатора Нью-Йорку Томаса Дьюї і канадійського прем'єр-міністра Л. Лавренса по обох берегах річки Ст. Лоренц. Будова цієї станції коштуватиме 2,5 млрд нм. Вона матиме потужність 12 600 млн кіловат-годин на рік і буде більшою від відомої найбільшої в світі електричної станції в Тувері.

Про „акцію" пана Доленка

I. Трохи історії

Коли 1945 р. почали засновуватися в Німеччині ДП-табори, середовище ОУН(б) мало тоді шанс вирости в поважну партію загальноукраїнського значення. Але воно не зуміло зорієнтуватись у нових умовах і відповідно перебудуватися. Воно здійснювало свою диктатуру примітивним способом і спотворило громадське життя. У тодішніх обставинах факт створення УРДП, як репрезентанта української підсоветської еміґрації, був явищем потрібним і корисним. Нова партія почала активну боротьбу за оздоровлення громадського життя, за перебудови його на засадах соборности і демократії. Щоправда борючися з бандеривщиною, ця нова партія часом допускалася також на демагогічні заскоки, але росла і має на своєму конто чимало позитивного. Особливо прислужилася вона українській справі гідною поставою до наступу російської імперіялістичної еміґрації. Ми знаємо, що Американський Комітет Визволення від Большевизму і російські еміґрантські організації найбільше цікавить нова еміґрація з Великої України, як представниця більшости українського народу і як елемент, що на власній шкірі вивчав властивості большевизму. Тому І. Багряний та УРДП і були головним об'єктом цього наступу. Але всякі занаджувальні пропозиції і спокуси п. Багряний категорично відкидає, акції Дикого, Гулая і Богатирчука теж зазнали фіяско, бо підсоветська еміґрація трималася одним фронтом, і не було в ній процесів розколу зсередини. Існував, правда, СЗСУ, але ця партія була невеликою, займалася більше релігійними справами і була однозгідною з УРДП у поставі до апологетів «непредрешенчества».

II. Махінації старого лиса

На тлі такої ситуації і відбулася «історична» зустріч у Німеччині п. Доленка з Дон-Левіним. Діставши від Багряного чергового «гарбуза», Дон-Левін побачив, що йому залишився лише один спосіб для досягнення мети — це зламання одностайности підсоветської еміґрації й ослаблення її самопоборюванням. Для здійснення цього надавався СЗСУ, бо членом його були підсоветські еміґранти на чолі з амбітним лідером. Але СЗСУ був незрівнянно слабкішим за УРДП й особливо в той час, бо його актив саме роз'їхався по всьому світі. Так постало для Дон-Левіна і Ко ударне завдання посилити СЗСУ, дати йому подачку, яка вбивала б зразу два зайці: а) створила б конфлікт поміж СЗСУ та іншими українськими середовищами і б) організаційно зміцнила б СЗСУ і підсилила для виступу проти УРДП. Гра була для АКВБ вигідна, і він ту подачку дав. П. Доленко не заперечує, що він брав від АК гроші на переведення з'їзду. У своєму виступі на з'їзді він сказав: «Хочуть, щоб Доленко діло зробив і в гречку не скочив.» І п. Доленко справді вскочив, але не в гречку, а в... пастку, що її наставив на амбітного лідера досвідчений лис Дон-Левін. І не в тому справа чи давав тоді п. Доленко якісь зобов'язання АК, але п. Керенський в одному із своїх виступів уже розглядав п. Доленко, як свого партнера (на кшталт, мабуть, Богатирчука). Дон-Левін знав, що треба почекати, і знав, мабуть, життєву істину, що апетит приходить з їдою.

Початок був хоч нелогічний, але зрозумілий: ми знаємо, що протест проти того, що п. Доленко взяв гроші у ворожих українській справі чинників, підписували УРДП, соціялісти, СУНД і УНДС. А чому ж п. Доленко проводить запеклу боротьбу лише з УРДП, а решті не тільки великодушно простив «обиду», ба навіть знайшов серед УНДС і соціялістів вірних союзників? Це наочно видно і в Англії, і в США. В Англії ми бачимо зворушливу сімбіозу поміж СЗСУ і п. Феденком, який супроводжує путчі СЗСУ своїми публічними виступами (для збору публіки), а в Нью-Йорку всі «акції» доленківців із великим ентузіязмом підтримує група з соціялістів і УНДС-івців (на жаль!). Цікаво, що «атаку» на УРДП п. Доленко почав аж після нефортунної зустрічі з Багряним по поверненні з Америки до Німеччини!

Гадаємо, що УРДП-жерство п. Доленка пояснюється дуже просто — **так хочуть Дон-Левін і Ко.** Це наші вороги хочуть, щоб **лише цих дві партії підсоветської еміґрації** змагалися і в цій боротьбі ослаблювалися і щоб втрачала авторитет **сама ця частина** української еміґрації та її провідники. І це бажання Дон-Левіна п. Доленко виконує дуже старанно і послідовно.

III. Наведемо кілька фактів

По всіх країнах нашого поселення постали клітини ДОБРУС-у, який працював добре: влаштовував антибольшевицькі маніфестації, випускав летючки, збирав матеріяли про голод і концтабори і т. інш. Але ж ДОБРУС є організацією підсоветських українців, тому не диво, що серед членів і керів-

(Закінчення на 3-й сторінці)

СЕАТО — пакт без зубів, але...

(Продовження з 1-ої сторінки)

шиків, а також збільшити соціяльні пенсії. Чи можна собі уявити подібні постанови, з ВЛАСНОЇ ІНІЦІЯТИВИ, скажімо, якогонебудь з'їзду ВЦСПС, де, як знаємо, вся процедура зводиться лише до формального санкціонування і здійснення готових ПАРТІЙНИХ ДИРЕКТИВ?

На тлі «урядового» відкинення ЕОС-у в Франції ухвала об'єднання брітанських тред-юньйонів у питанні озброєння Німеччини — хоч і не значною більшістю голосів, — як-не-як відрадна маніфістація солідарности робітничого руху на Заході в обороні вільного світу від комунізму.

Одначе найбільше досягнення минулого тижня — це, безумовно, підписання пакту про утворення організації для ґарантування колективної безпеки в Південно-Східній Азії та західній частині Тихого океану. За підрахунками однієї атенської газети, на земній кулі існують 78 суверенних держав. 52 з них, тобто дві тритини так чи так перебувають у дружньому договірному зв'язку з Сполученими Штатами Америки, творячи імпозантну силу, якій протистоїть комуністичний бльок на чолі з СССР. Донедавна оборона вільного світу складалася з трьох великих оборонних систем: Панамериканський союз — з 21-ї країни, НАТО — 14-х країн та АНЗЮС — із 3-х країн: Австралії, Нової Зеляндії, США. Останнього часу довгий оборонний ланцюг доповнено балканською ланкою — пактом Греції, Югославії і Туреччини. З укладенням СЕАТО в Манілі, куди ввійшли Філіппіни, Тайлянд, Пакістан, Нова Зеляндія, Австралія, США, Великобрітанія і Франція, постала п'ята велика ланка західньої оборонної системи. Завдяки додатковому протоколові СЕАТО ґарантуватиме безпеку також Камбоджі, Ляосу і Південного Ветнаму.

Проте СЕАТО не буде ані тихоокеанським відповідником до НАТО, який зобов'язує партнерів до **автоматичної** спільної дії в разі комуністичного нападу, ані відповідником до АНЗЮС-у, який передбачає в такому випадку взаємні консультації і щойно потім спільні дії СЕАТО — це, за словами Даллеса, «новий тип» союзу. Хоч теперішній договір скерований проти ВСЯКОЇ аґресії в Південно-Східній Азії та західній частині Тихого океану, США в окремому додаткові застерігають, що вони почуватимуть себе зобов'язаними до спільних дій лише в разі КОМУНІСТИЧНОЇ АҐРЕСІЇ. Воно й зрозуміло: США не мають в Азії ніяких ТЕРИТОРІЯЛЬНИХ інтересів і не хотіли б бути втягненими у можливі **внутрішньоазійські** розтри.

Поважна англійська газета назвала СЕАТО **беззубим** пактом: **антикомуністичне** вістря в ньому — підрізано. Але враховуючи специфічну ситуацію в Азії, на нашу думку, годі було вигадати щось ліпше. Дійовість же всяких пактів випробовується щойно **на практиці**.

Всупереч пропаґандивним заявам «Правди» з 6. вересня про нібито намагання західніх держав **«підготувати контрнаступ, щоб відвоювати втрачені позиції, задушити національно-визвольні рухи»** і так далі, — США і їхні спільники мають одне завдання: ПОКЛАСТИ КРАЙ КОМУНІСТИЧНОМУ ІМПЕРІЯЛІЗМОВІ. В Тихоокеанській Хартії, що її опрацював філіппінський президент, підкреслюється право азійських народів **на самовизначення** й проголошується боротьба **кожній формі колоніялізму.**

Сміховинні обвинувачення московського офіціозу про «антикомінформівський характер» пакту, як його свого часу уклали Німеччина і Японія, теж притягнені за волосся. Справа в тому, що гітлерівські і японські мілітаристи не були **справжніми** антикомуністами. Їхній показний «антикомунізм» був лише зручною ширмою для прикриття імперіялістичної експансії. На нещастя новітніх спадкоємців німецьких та японських мілітаристів, учасники СЕАТО — **щирі** антикомуністи й одночасно **щирі прихильники зміцнення самостійности та дальшого національного розквіту молодих республік Азії.**

Так зване міжнародне відпруження й так зване мирне співіснування капіталізму з комунізмом — чудесні слова. Але провокативне збиття американського літака советськими винищувачами, напади червоних китайців на острів Квемой, що їх можна розцінювати і як пролог до десанту на Формозу, зайвий раз показують, що слова комуністів розходяться з їхніми ділами.

В західній пресі появився звіт Етлі про його подорож за залізну й бамбукову заслони. В ньому автор подав — як на Етлі! — неприкрашений образ підсоветської дійсности. Коли Етлі, приміром, намагався з'ясувати Мікоянові, що саме розуміють під ДЕМОКРАТІЄЮ І СВОБОДОЮ в Англії, то Мікоян перевів розмову на чисто економічні проблеми і почав повчати свого співбесідника азам діялектичного матеріялізму.

Зусилля, варті кращого застосуваня! Таж кожній західній людині з елементарною освітою, — не кажучи про такого політика, як Етлі, — ясно, що демократію і свободу годі зводити до самої лише мертової матерії — економіка. За словами Етлі, між переконаними комуністами і Заходом існує велетенська духова прірва. Переконані комуністи і Захід говорять, — як підкреслив провідник лейбористів, — РІЗНИМИ МОВАМИ. Добре, що Етлі оминув манівці Ерріо під час його знаменитої подорожі до України голодних 1932-1933 р. (І все ж у Мелборні австралійські парляментаристи вітали керівника брітанських лейбористів словами: «Вертайся назад до Москви й Китаю!»)

Він уже на добрій дорозі збагнути істину: якщо Захід говорить про міжнароднє відпруження, то й розуміє відпруження міжнародніх взаємин. Якщо ж за міжанароднє відпруження аґітують комуністичні ватажки, то вони мають на увазі цілком протилежне. В їхній уяві й інтерпретації т. зв. міжнароднє відпруження — це стан, коли вільний світ не чинив би **ніякісінького** спротиву їхній аґресії. Для них ідеально було б, якби вільний світ взагалі здався на ласку й неласку напасника. А раз він не хоче добровільно йти в рабство і навіть розбудовує самооборону, як от тепер у формі СЕАТО в Азії, то він, мовляв, посилює міжнароднє тертя.

Так відповідальні державні мужі демократій поступово починають розрізняти комуністичну механіку гри словами. Тим то що настирливіше советська пропаґанда лементує про т. зв. мир, т. зв. міжнароднє відпруження, так зване мирне співжиття і так далі, і тому подібне, — то більше настороженості

(Закінчення на 3-й сторінці)

Г. НАКОНЕЧНА

Здобутки української науки

(Продовження з попереднього числа)

2) Другий період, XVI і XVII сторіччя, відзначається величезним польським впливом на українську мову, головно в лексиці, почасти також і в синтаксі. Отже у мовних українсько-польських зв'язках прийшло до зміни ролі. І коли це правда, що українська мова не була б такою, якою вона є, без польських впливів, то польська, каже автор, мала б без українських впливів також іншу фізіономію. І коли Польща здобудеться на старопольський словник і на польську історичну діялектологію, тоді варто б звернути увагу на цю зовсім недосліджену, але таку важливу для обох мов ділянку.

Ця стаття не мала завдання розглянути вичерпно цю проблему, вона була подумана тільки як поштовх для майбутніх дослідників.

5) J. Serech: Ueber die Besonderheiten der Sprachen der Frauen. ORBIS. Bulletin International de Documentation Linguistique, Centre International de Dialectologie Générale près l'Université Catholique de Louvain Tome 1, Nr. 1. Louvain 1952, стор. 74-81. (Про особливості жіночої мови).

Перший том новозаснованого періодичного «Орбіс» виказує два українські імена: проф. Ю. Шереха і проф. Я. Рудницького, що стали постійними співробітниками цього журнала.

Про мову жінок в українській і білоруській мовах не появлялося дотепер ніякої спеціяльної праці, та й узагалі дотепер не звертали ніякої уваги на особливості жіночої мови. Причина криється в тому, що діялектологи обмежувалися до виривання поодиноких мовних явищ, що здаються важливими з погляду історика мови, а не виявляли зацікавлення до системи говірки і до конкретного розвитку даної говірки тепер, перед нашими очима.

Загально зазначається, що мова жінок — консервативніша, ніж чоловіків. З цієї то причини багато дослідників воліє провадити записи від жінок. Тепер, коли в СССР жінок притягають і до чоловічої праці, мова жінок починає зазнавати зовнішніх впливів і перестає бути виразно консервативною. У випадку мішаних або перехідних говірок, взагалі у випадку двомовности, консервуюча роля жінок особливо виразна. Мова жінок має вирішальний вплив на мову дітей. Автор наводить приклади з Воронізької губернії (село Урив), де головним чинником зросійщення мови було те, що в той час, як українські дівчата уникали шлюбів з росіянами, російські дівчата, навпаки, охоче йшли за українців. Таким способом жінки заносять російські елементи в місцеву говірку. На загальну думку селян, діти росіянки говорять навіть в українському селі по-російськи, так як діти українки — по-українськи в російському середовищі.

Але є випадки, коли самі жінки впроваджують фонетичну іновацію, коли в гру вступає мода. Автор тведить при цьому, що підсвідомість є консервуючим чинником, натомість свідомість — іноваторським. Є українські говірки, в яких жінки заступають велярне л середнім, пом'якшеним. Причини цього явища не досліджені. Так само не досліджені особливості лексики і фразеології жінок в українській і білоруській мовах. Але теоретично можна уявити відміни в словнику в мові жінок, зв'язаної з домашнім господарством, а з іншими ремеслами, практикованими чоловіками. Такі звороти, як «прясти очима», «на тонку пряде», «загубити нитку» (в розмові), напевно зв'язані з жіночим ремеслом. Жіноча мова відзначається ще й пестливістю, користанням поетичними засобами, а з другого боку — уникненням вульґаризмів і згрубілих слів. Про вплив жіночої мови на морфологію годі щось сказати, бо це речі зовсім невідомі. Можна тільки вказати на те, що в українській мові з кількох паралельних родових форм зберігалася завжди жіноча форма. Основи на і збегрегли свою окрему відміну тільки в жіночих словах. Дуаль також, також і дієприслівники теперішнього часу (несучи) і минулого (нісши) продовжують колишню жіночу форму. В російській мові такої послідовности нема.

6) Jury Serech: Zur frage der Ukrainisch-Weissruthenischen Sprachgrenze. ORBIS, Tome II, Nr. 1, Louvain 1953, стор. 40-48. (До питання українсько-білоруської мовної межі).

У цій статті автор обмежується до висновку, — наводячи різних дослідників українсько-білоруської мовної межі, останньо Сидорука, що до тепер нікому не вдалося такої межі визначити, бо вона взагалі не існує. А втім, він заторкує проблему, розроблену в своїй монографії «Проблема формування білоруської мови».

7) Jurij Serech: Participium universale im Slavischen. Slavistica Nr. 16. Abhandlungen des Instituts für Slavische Forschung der Ukrainischen Freien Akademie der Wissenschaften. Winnipeg 1953, стор. 43.

Майже кожна граматика модерних слов'янських мов твердить, що партиципи перебувають у занепаді, або трактується їх як штучний продукт книжної мови. Російські граматики пояснюють існування більшости партиціпіяльних типів церковнослов'янською традицією російської літературної мови; болгарські посилаються на вплив російської мови. Чеські граматики доводять, що партиципи не вживаються в розмовній мові, за малими винятками. Те саме стосується й до сербської мови. В польській мові вони заникають у народніх говірках, у словацькій вони незрозумілі простолюддю, але ніхто дотепер не дав пояснення, чому в слов'янських мовах партиципіяльна система заникла, або чому вона занепадає.

Дехто пояснює це тим, що партицип являє собою скомплікований й абстрактну категорію, бо у ньому мислиться дію як ознаку предмету, що є його властивістю. Але таке пояснення суперечить розвиткові індоевропейських мов, в яких заникає саме конкретна категорія, а рідко абстрактна.

Щоб могти відповісти на питання, чому партиципи заникають у слов'янських мовах, треба наперед ствердити, як трактують партиципи живі мови, в яких випадках і в якому значенні вони там зберігаються. Спеціяльної ваги набирають при тому саме ті слов'янські мови, що досить пізно зформувалися як літературна мова й тому стоять ближче до народньої мови. Це — словацька, почасти сербська, білоруська й українська мови, яких трактувала дотепер славістика досить по-мачушиному. А саме вивчення системи цих мов, і їх порівняння з іншою, краще прослідженою системою старих або нових, але вже рано нормованих книжною мовою модерних мов, дасть змогу зрозуміти деякі історичні процеси слов'янських мов, головно процеси занику партиципів.

Виходячи з цих міркувань, Ю. Шерех намагається виявити характеристичні ознаки партиципу в теперішній українській мові, притягаючи до цього паралелі з інших слов'янських мов, не маючи в пляні охопити відповідні явища у всіх слов'янських мовах, бо це вимагало б далеко більшої праці; він хоче цією розвідкою тільки поставити питання, а не вирішувати його остаточно.

Формально-граматичні властивості партиципа сходяться частково з властивостями ад'єктива, частково верба. Але всі ці властивості партиципа визначаються не тільки і не так завдяки їх зв'язкові з дієсловом, як через їх зв'язок у рамках системи самих партиципів. Коли, наприклад, мова мала колись активний і пасивний партицип, а відтак затратила активний, то значення пасивного партиципа стає чимраз менше ясне, аж поки зовсім не зникне. І навпаки, можуть бути випадки, коли пасивний партицип набирає активного значення. Коли, наприклад, колись мова мала партицип теперішнього часу і партицип минулого часу, і партицип теперішнього часу пізніше занепав, то вцілілий партицип минулого часу тратить з часом значення минулого часу і стає в часі невтральним. Бо вартість кожного члена в мовній системі визначається головно за його місцем у системі. Отже теоретично можна уявити собі такий партицип, що виконує всі функції партиципа, що є одночасно активним і пасивним, теперішнього часу і минулого, доконаний і недоконаний, своєрідний «універсальний партицип».

На підставі проаналізованих прикладів з української й інших слов'янських мов Шерех приходить до висновку, що українська мова належить до тих мов, які найбільше інклінують до творення універсального партиципа і найчіткіше розрізняє партицип від ад'єктива. Українська мова має тут тільки ад'єктивний тип: рідше з суфіксом **-н (ий)**, частіше з акцентованим суфіксом **-ен (ий)**, — ан (ий).

В українській мові, як відомо, занепали партиципи теперішнього часу на **-мий**, давніші активні партиципи тепер. часу на **— чий (—щий)** і старі партиципи минул. часу на **-ший**. З перших збереглося тільки кілька слів (відомий, П. КОТОВИЧ

Це не „голос вопіющого в пустині“

З приводу «Золотої грамоти» Юзефа Лободовського *)

Відомий польський поет Юзеф Лободовський подарував нам, українцям, нову збірку поезій, яку він назвав „Złota hramota“. Кажемо, нам, українцям, бо вся вона тематично присвячена Україні, і навіть друге слово в назві збірки українське. Цим ми, очевидна річ, не хочемо привласнити в свою, українську, посілість цю збірку поезій: вона — польська, належить до здобутків (і не малих) польської літератури, але поет присвятив її нашій (і його, поета, теж!) Батьківщині — Україні. Ось чому ми хотіли б їй, цій збірці, присвятити трохи уваги...

Вчитуюсь у вірші Лободовського, але раптом чую чарівну українську пісню. Це сусід включив Київ. Відриваюся від читання і вслуховуюсь у рідні і солодкі звуки. Міг би включити своє радіо, але так мені краще: чую притишені звуки з-за стіни, деякі з них до мене не доходять, але я їх знаю і легко мелодію доповнюю... Вертаюсь до віршів „Золотої грамоти“, а в моїх вухах українська пісня. Поволі мелодії віршів і української пісні зливаються, і я вже не знаю, де вірші, а де пісня: обоє однаково мелодійні і однаково рідні. І як їх не утотожнити?

Szkoda oczu, maty, nie powróci
[młody,
ty dziewczyno, srebrny pierścień
[rzuć do wody
dolę swą sierocą i samotną zważ...
(„Na śmierć powieszonych
Ukraińców) **)

Слово „Україна“ має в собі особливий чар: для українців, для її громадян-патріотів (як Лободовський) і навіть для ворогів (деякі російські публіцисти пояснюють швидкий зріст українського національного руху тим, що, мовляв, саме слово „Україна“ звуково подобається населенню). Свою любов до України Лободовський пояснює просто:

Tu, gdzie wsiąkał mych ojców
[znojny pot i krew niedaremna,
skierowuję znużony swój wzrok;
tu mnie nocne przywołują
[szepty,
bym nie zaparł się, nie zdradził,
[nie wydał,
bym pamiętał, w życiowych
[zaplątany bojach,
że to ona, nad wszystko
[przemożna a inna,
nigdy nie dość krwią opłacona,
moja, moja,
rozśpiewana ziemia ukrainna!
(„Zamiast inwokacji")

Або ще ясніше:

i że twój jest (край)
pokochasz go zato. (ів.)

Поет любить Україну, українську землю, тією правдивою любов'ю її сина, що свої молодечі літа провів у рідному краю і там вперше покохав: йому (як і всім нам, що маємо таку саму долю) здається, що "немає другої Вкраїни, немає другого Дніпра", він ще дотепер носить на своїх устах поцілунок української дівчини, найсолодший, бо перший і його і її поцілунок. І отой його перший

krzyk zachwytu i słodkiej boleści

він переносить на рідний край, на ту країну, що йому цю насолоду дала. А після того солодкого болю, каже поет,

...zebrać wargami zmięte liście
[koniczyn
z dwojga piersi, mocnych
[i wysokich,
i spod powiek leniwie klejących
[się liczyć
wędrujące po niebie obłoki.
(„Dumy Wołyńskie")

Таку любов носимо ціле своє життя в своєму серці і беремо її з собою до домовини.

Ileż dni, ileż dróg, ileż pieśni
[i słów,
ile dymu przyjaźni u stropów
[i pował.
Przeminęło na wiatrach, lecz
[ożywia się znów,
com we wdzięcznym
[wspomnieniu zachował.
(ів)

Та Лободовський поляк, вихованець, а пізніше і сам співтворець польської культури. Він любить Польщу і любить Україну. У своїй „Похвалі Україні" він говорить:

„Так я до сивих порогів
[вертаюся піснею нині,
вдаряю в трун спорохнілих суки
[ґудзоваті,
мов би хотів я дві батьківщини
[об'єднати
веселкою перемир'я, хоч сам —
[роздертий навпіл.
Але ти, Україно...
. . . .
...сином признаєш своїм, як не
[нині — в прийдешніх днях,
поета, що ляхом був, та славив
тебе в піснях".
(Переклад
Святослава Гординського)

Не можна читати цих слів без зворушення. Взагалі ціла книжка входить глибоко в душу читача. Ми знаємо поета Юзефа Лободовського, ми знаємо його гарячі публіцистичні виступи за польсько-українське замирення (Див., наприклад, J. Łobodowski: „Przeciw upiorom przeszłości", „Kultura“ Nr. 2/52-3/53 і нашу реакцію „Задивлені в майбутнє", „УВ“ з 4. травня 1952 р.). А може оцим „тужним голосом, словом давнім, розбурханим ритмом" („Похвала Україні") поет скорше дійде до мети і таки справді вдасться йому „дві батьківщини об'єднати веселкою перемир'я“? Дав би Бог, щоб він не зустрів

oczy ślepe i serca struchlałe!

Та вернімося до поезій Лободовського. Постали вони в різних часах: із 39 поезій 19-ть було написано від 1934 до 1939 року (початку війни), решта пізніше. Не однакові вони формою, розміром і, як каже сам поет, збірка „не може бути артистично вирівняна". Та нас цікавить, нехай нам вільно буде так сказати про мистецькі твори, політичний аспект цих поезій, оце намагання поета таки дійти до польсько-українського замирення. Під цим оглядом збірка уявляє собою завершену цілість і єдність спрямовання. Поет, правда, грає на різних струнах, інколи навіть інструменти міняє, але не міняється в нього „зірок констеляція“: він тягне своє — „єднаймося, братаймося!“

А тим часом ми, українці і поляки:

Nawzajem podeptani od tych
[samych wrogów,
ani nam wspólna zguba we łbach
[nie wytrzeźwi,
więc z nożem bratobójczym
[stajemy na progu.
(„Rocznice majowe")

(Закінчення на 4-й стор.)

---

*) Józef Łobodowski: „Złota hramota“ (Деревoрити Юрія Кульчицького). Instytut Literacki, Париж, 1954. Стор. 192.

** Автор цієї статті, не вміючи дати мистецького перекладу, не переказує змісту цитат: наш читач настільки інтелігентний, що зміст зрозуміє й у спорідненій польській мові.

СЕАТО — пакт без зубів, але...

(Закінчення з 2-ої сторінки)

й більше слушних підозр викликає вона у вільному світі.

У парі з цим посилюються антикомуністичні заходи в окремих країнах. Згадати хоча б: викриття шпигунської мережі в Персії, що її фінансувала Москва, викриття советського шпигуна в Фінляндії, заява американського міністра юстиції про намір остаточно викорінити компартію США, американська пропозиція про надання військової допомоги Сирії та Йорданії з одночасними висловами занепокоєння уряду США з приводу посилення комуністичної активности в Сирії й інші заходи.

Хоч французи завалили ЕОС, боротьба за Европу провадиться далі. В хвилину, коли, засловами «Фіґаро», західні держави на руїнах ЕОС-у заходжуються споруджувати новий будинок, і то за німецької участи, — Москва виступила з новою заявою свого міністра закордонних справ: знову лякає Францію примарою озброєння Німеччини. Сараґат в Італії виступив за поширення европейської спільноти на Англію, Данію і Норвеґію. Беоґрадська «Борба» обстоює ще ширші рамки: Европа за участи Скандінавії, Югославії та інших країн. Тим часом Іден завершує свою подорож до 6-х підписників ЕОС-у, консультуючися в справі скликання конференції дев'ятьох щодо прийняття Німеччини до НАТО. США, з свого боку, запропонували вирішити питання німецького озброєння безпосередньо на конференції НАТО.

В суцільному варіянтів ясно одно: після фіяска ЕОС-у Захід ще не знайшов альтернативно рішення. Воно потребуватиме часу й часу.

....Для нас, українців (байдуже яких політично-партійних переконань!), найважливіше привітання Айзенгауера з'їздові організації «Відродження України» у Нью-Йорку: «Я глибоко вірю, що прийде день, коли Україна здобуде справедливе і щасливе життя.» На відміну від давніших привітань з подібних нагод на адресу українців, у цих словах відчувається більше зрозуміння ваги української проблематики в антикомуністичній боротьбі **всього** вільного світу.

АРо

Про „акцію“ пана Доленка

(Закінчення з 2-ої сторінки)

ників його є і члени УРДП, як активна частина підсоветської еміграції. П. Доленко оголошує ДОБРУС прибудівкою УРДП і розпочинає неперебірливу кампанію за перетворення його в... прибудівку СЗСУ, але в результаті вийшла не прибудівка, а ослаблення, а то й руйнація корисної української антибольшевицької організації. По всіх країнах прокотився цей руїнницький «патріотичний герць» п. Доленка: розколювалися управи, скликалися рівнобіжні з'їзди, створювалися конфлікти і навіть закладено в Нью-Йорку спеціяльну організацію для боротьби з ДОБРУС-ом і УРДП — асоціяцію політв'язнів на чолі з п. Шарай-Самійленком.

У висліді цієї «акції» маємо в Англії і Австралії по два конкуруючих ДОБРУС-и, а по інших країнах ослаблення цих організацій провокаціями і сварками. Дійшло до того, що проф. Дубровський об'їздив у Европі ДП-табори і, даючи збіднілим емігрантам грошові подачки (з яких джерел?), вербував собі прихильників таким негідним способом. В Австрії ж для підривної акції використано групу з 17-х осіб на чолі з п. Д., яка офіційно здеклярувала не визнання УНРади і діє проти неї. Однак це перешкодило СЗСУ, **що входить до УНР**, зв'язатися з отакими молодчиками і навіть піддобрювати їх пакунками, що їх вислано з Нью-Йорку стараннями п. Самійленка на кошти, які зібрано під церквами **серед прихильників УНРади під шильдом допомоги українським інвалідам в Австрії.**

IV. Зміна віх на бажання Дон-Левіна

ОУН(б), католицькі клерикали і... марксисти п. Феденка (зворушлива співпраця!) зневажають підсоветську еміграцію, обзиваючи її комуністами і навіть сексотами («Наше слово» ч. 24-25). Колись п. Доленко був до них в опозиції, а тепер і собі приєднався, це ж потрібно Дон-Левіну і Ко! Закликаючи до христового походу проти «комуністів» з УРДП, хоч добре знає, що кожний член УРДП не менший антибольшевик, як п. Доленко. Але в партії п. Доленка є лише кілька селян **для декорації**, а в УРДП є багатенько простіших людей, які — рятуючи життя — тинялись по Советському Союзу і через це зовнішньо виглядають може й не так, як би хотілось, але як фактично є на Україні.

Пан Доленко разом з вищезгаданими партнерами кричить, що УРДП-їсти зробили комуніста Хвильового-Фітільова своїм ідеологом. Це несумлінний наклеп, бо я чув виступ на вічі хоч би п. Смолянського, що очолює УРДП в США, який сказав так: «Ми не вважаємо Хвильового за нашого ідеолога, бо він стояв на советській платформі. Але, засуджуючи перший період його діяльности, ми визнаємо, що в 2-й період її він завзято боровся за українську справу разом з іншими діячами українського ренесансу 20-х р. р., і за це ми його шануємо». В ухваленій на цьому вічі резолюції теж конкретно зазначено, що присутні, оцінюючи позитивну діяльність Хвильового, не вважають його за свого ідеолога. Досить почитати хоч би брошуру А. Хвилі, що її 1928 р. було видано в Харкові на вимогу ЦК КП(б)П проти Хвильового (яка недавно друкувалася на сторінках «Українського Протея»), щоб зрозуміти позитиви Хвильового в обороні батьківщини й у національному освідомленні української молоді. При цій нагоді ми хотіли б нагадати свіжоспеченому Дон-Левіном «антихвильовісту» п. Доленкові, що Хвильовий юнаком захопився був ідеєю «Загірної комуни», але потім спокутував свою помилку **завзятою** боротьбою з окупантом, а п. Доленко був у Харкові за німців першою й найвпливовішою людиною і співпрацював з отим другим окупантом до його капітуляції.

Останнє число «Українського Селянина» — це лише голос проти УРДП. Там — мов у помийниці — поназбирано лише один бруд проти Багряного і УРДП: тенденційну статтю п. Скиби **піврічної давности**, заява про вихід з УРДП, брехливі виступи **розбивачів** ДОБРУС-у, зреферовано «походи» проти підсоветської еміграції п. Феденка і т. д. Головне, що з кожного рядка промінює примітивна ненависть до членів УРДП. У редакційній статті п. Доленко каже: «не скавуліть, коли український нарід (членів УРДП — А. Г.) розчавить». Або: «свій хатній ворог (тобто УРДП — А. Г.) не ліпше ворога зовнішнього і так само не заслуговує пощади».

V. Апель до українських патріотів

Я — не член УРДП і свідомий усіх її недоліків, як і недоліків СЗСУ, але мене хвилює і глибоко оборює самопожирання активної частини підсоветської еміграції, якою якраз цікавиться сьогодні Вашінґтон і якій належить виконати відповідне завдання для української справи й у боротьбі з большевизмом. Ми безпартійні підсоветські емігранти — тішилися ростом як СЗСУ, так і УРДП — наших організованих клітин. Але сьогодні ми змушені з сумом констатувати, що «акція» п. Доленка якраз і є дією внутрішнього ворога, що сіє руїну і допомагає ворогам ослаблювати нас саме тепер, коли ходом подій підсоветська еміграція висувається на перший плян і мусить бути одностайною, щоб гідно послужити українській справі.

Тому цими рядками звертаюся до членів СЗСУ, зокрема до п. п. Білецького, Сеника, В. Приходька, Корсуна та інших, з якими доводилося мати особистий контакт, з питанням: «Ви — свідомі люди й українські патріти — не можете не бачити великої шкоди, яку несе для нас «курс» Вашого лідера (до речі, що за недемократичне становище в демократичній партії!). Чому Ви його толеруєте і накладаєте тінь на Ваше добре ім'я? Прошу мені відповісти.»

А. ГУДОВСЬКИЙ

Приєднуйте нових передплатників!

знайомий, одержимий і т. д.), з других кілька прикметників на **-чий** і **-щий** (пекучий, трудящий), натомість далі живуть пасивні партиципи теперішнього часу на **-ний**, **-тий**, а в новіший час починають поширюватися партиципи на **-лий**. Хоч партиципи на **-ний**, **-тий** не мають ні означеного часу, ні роду, в українській мові їх не можна помішати з дієслівними прикметниками, бо їх розрізняє акцент: партиципи на **-ений** не мають ніколи наголосу в суфіксі, натомість дієприкметники мають його переважно в суфіксі (печений — печений). Виглядає так, що українська мова, що стратила більшість партиципіяльних типів і так зберегла, власне, тільки один, дбала про те, щоб не затерти різниці між партиципом і ад'єктивом, і таким способом зберегти його від занепаду. Це сталося, на думку Шереха, завдяки аспектовій категорії. Першою причиною занепаду активного і пасивного партиципа теперішнього часу була саме їх неспроможність визначити різні видові значення. Може тому виявили пасивні партиципи на **-ний** і **-тий** в українській мові таку еластичність у видах і можуть бути утворені від кожного дієслова з відповідним коренем. Можна прийняти, отже, що універсальний партицип, до якого прямують усі слов'янські мови, є аспектовий (видовий) партицип. Чим більше якась слов'янська мова вільна від книжної традиції, тим більше інклінує вона до творення універсального партиципа аспектового типу. У висліді такої тенденції відродився в українській мові давніший активний партицип на **-лий**, який одначе сходиться у своєму значенні з пасивним партиципом на - **ний, -тий**.

Проаналізувавши всі діючі типи партиципа в українській мові, автор твердить, що універсальний партиціпіюм це живий процес у сьогоднішніх слов'янських мовах. Можливо, що цей процес у своїх початках опирався на архаїчну нерозчленованість роду й часу, що почасти ще збереглася в слов'янських мовах. Отже, вирішальним моментом для появи партиціпіюм універсале було перетворення чи занепад уже зформованих партиципіяльних систем і тим то перетворення всієї структури речення. Тут автор полемізує з молодограматиками, які зі своєю порівняльною методою не спроможні зрозуміти принципових переформувань мовної системи і трактують розвиток мови головним чином як квантитативні і часткові зміни. Автор заперечує головно твердження Гавранека (його працю про «Генера вербі в слованскіх язиціх, Прага 1928), який часто робить фальшиві висновки через незнання української мови.

Проаналізувавши всі можливі партиципіяльні, дієприкметникові і прикметникові форми в українській і в інших слов'янських мовах, автор приходить до висновку, що розвиток партіціпіюм універсале стоїть у прямому зв'язку з розвитком видів (аспектів) і що він у своїй остаточно розвиненій формі може усунути також категорію часу, як це сталося в гебрейській мові. Різні слов'янські мови перебувають на різному щаблі розвитку. Це добре видно на прикладах української і російської мови. В українській мові концепція універсального партиципа не проведена цілком, але вона помітна. Рівночасно з цим явищем розвивається і вербальність українського речення. В російській мові, на якій книжна традиція витиснула свою печать більше, як в якій іншій слов'янській мові, цей процес припинений завдяки збереженню старих часових форм партиципа. Польська мова перебуває в проміжній стадії.

Европейські літературні мови є переважно вислідом компромісу між системою даної народньої мови і системою клясичних мов, головно латинської. Звичайно думають, що впливи латинської мови і її наслідування ставить мову на вищий щабель. Шерех запитує, чи збереження системи часового партиципа (темпуспартіціюм) у різних слов'янських мовах, головно в російській (де народня мова давно цю систему усунула, через що постала строкатість у системі літературної мови) справді вищий щабель мовного розвитку? Чи дієслівна видова система, що у відношенні до партиципів обмежується тільки до одного універсального партиципа, не спроможна осягнути той самий, а то й вищий щабель розвитку?

Цим запитом, що переходить уже в мовну політику, автор кінчає цю вельми цікаву розвідку.

8) Jury Serech: On Teofan Prokopovic as Writer and Preacher in his Kiev Period. HARVARD SLAVIC STUDIES, Vol. II, Copyright by the President and Fellows of Harvard College, 1954, стор. 211-223. (Теофан Прокопович як письменник і проповідник в його Київському періоді).

В останнє десятиріччя панування Петра I Теофан Прокопович став провідним ідеологом новопоставленої Російської імперії, і цей період його діяльности найкраще вивчений, затемнюючи попередній, київський.

Формування ідеології Прокоповича можна прослідити, коли порівняти його петербурзький період з київським, головно коли взяти до уваги його трагікомедію «Владимир» з 1705 року і його дві проповіді: «Слово в день св. рівноапостольного князя Владимира» і «Проповідь з нагоди приїзду Петра I до Києва» 5. липня 1706 р.

Всупереч поглядові деяких російських учених, як Тихонравов і інші, що добачали в постаті Володимира — Петра I, а в сатиричних фігурах Куродла, Піяра і Жеривола — темних православних отців, отже конфлікт між освітою і невіглаством, Шерех доводить, — аналізуючи відповідні місця драми, — що під постатею Володимира Прокопович мав на увазі Мазепу, а під згаданими сатиричними фігурами — католиків-уніятів. В час коли була написана ця драма, Петро I не виявляв намагання запроваджувати нові реформи, спеціяльно в Україні, це сталося щойно по битві під Полтавою. Але це був час коли Мазепа воював проти Станислава Лещинського. У цей час інтереси Прокоповича були виключно церковні, він був великим ворогом католицизму і уніятської церкви. Незадовго до написання драми, 1704 року, Мазепа зайняв Правобережжя і закінчив підготування до війни з поляками. Цей факт був для Києва далеко важнішим, ніж Петро I, з його боротьбою проти старої московської клерикальної партії і проти старого стилю життя в Москві. Це був час поширення унії і завзятого спротиву Прокоповича, що, можливо, очікував від Мазепи посилення акції проти уніятської церкви, тому й аналогія з Володимиром. Це не були, отже, політичні фактори, як думають російські дослідники, а релігійні, що були провідною думкою цієї драми. Насамперед тут відограють ролю духові інтереси, а не світські, це видно з його згаданої вгорі проповіді «Слово в день св. рівноапостольного князя Владимира». Друга ідея, це возвищення Києва як центру християнства, за благословенням св. Андрія. В другій проповіді, зверненій до Петра I, є природно, деякі політичні нотки, хоч своєю суттю це церковна проповідь. Вона починається також зверненням до Києва, а Петра згадується тем коротко тільки як християнського царя. Ляйтмотивом стає Київ — другий Єрусалим. Ніде Прокопович не підносить Петра I як реформатора, цей мотив появляється далеко пізніше, 1716 року. Тепер для нього Петро I тільки продовжувач старої традиції. Але цьому панегірикові не варт надавати ніякої ваги, каже Шерех, бо майже такий сам панегірик був виголошений Прокоповичем і на честь Петрового брата Йоана, що був абсолютним нулем. Це була манера епохи барокко притягати специфічні ситуації, а не особи, для порівняння. Ця проповідь витворила леґенду, що Петро I і Теофан були духово споріднені і що завдяки цій проповіді Прокоповича покликано до Петербургу. Шерех доводить, що це не так, Прокопович був надто зв'язаний з Києвом, а його покликання до Петербургу відбулося щойно по десятьох роках, отже досить пізно, якби б ця проповідь справила на Петра I таке величезне враження, як цього хочуть російські дослідники.

Прокопович звеличав тоді в Петра I захисника християнства проти ісляму (битва над Прутом), тримаючися традиції XVII століття в Україні, коли в цій війні добачали тільки одну мету Петра, а саме: оборону християнства від ісляму. Зв'язки Прокоповича з Києвом були тісні, він ще 1718 року покликує на своїх асистентів двох киян. З його поем, які він писав перед смертю, ясно виходить, що він почував себе в Росії чужим і не міг там акліматизуватися.

Одна тема згаданої проповіді, а саме, що Петро I і Росія стали продовжувачами традиції старого Києва, стала справді пізніше інтегральною частиною ідеології Петрової держави, але в той час це був інший аспект цієї теми, що цікавив Прокоповича, а саме: ідея, що Київ — другий Єрусалим. Мотив цей відкрив німецький учений Штуперіх, що порушив питання, чи не зв'язана ця тема з темою Москва — третій Рим. Штуперіх доводить, що цей мотив — Київ — другий Єрусалим — був традиційний в українській літературі XVII ст., і на доказ цього цитує Сильвестра Коссова. Отже Прокопович тільки продовжував цю традиційну ідею.

(Далі в наступному числі)

Позика Визволення України — це міра нашого патріотизму не на словах, а на ділі

Це не „голос вопіющого в пустині"

(Закінчення з 3-ої сторінки)

...zrównały się w niewoli
[Ukraina i Polska
i jak głupi
teraz radzą po szkodzie.
(„Złota hramota")

Авжеж, так воно справді й є. А ми тим часом управно один одному докоряємо, сваримося безцільно і без потреби. От, наприклад, наймолодший український мюнхенський часопис „Шлях перемоги" в кореспонденції з США Т. Сас-Бережницького („Вільні жарти Короля Їхмосці") просто милується, що поляки, мовляв, „малий нарід на малій території", що „Міцкевіч, литовський поет, що писав польською мовою, вчив їх зради, а Словацький батожив словами, називаючи папугою і павичем народів". Мій Боже, ми далекі від того, щоб всю вину брати на наші, українські, плечі: напевне дітройтський „Дзєннік Польскі", з яким власне полемізує мюнхенський український тижневик, щось написав неменш дошкульного на нашу адресу! Але пощо це все? Кому це потрібне, а кому це корисне?

З сумом Юзеф Лободовський констатує:

lecz w niewyraźnych mglistej
[nocy cieniach
nie zaświeci nam nikły ogarek
[sumienia,
gdy tylko-śmy rachunki wzajem
[pisać zdolni —
dłoń za nóż chwyta nawet
[podczas drzemy,
a gdy źrenice na światło
[przedrzemy,
znów skuci: jeden i drugi
[niewolnik!

Prawdy nie zobaczyła ta stara
[przypowieść,
która godziła jeńców na galerze,
Nawet i wtedy zamiast zliczyć
[szczerze
grzechy i winy wyznać
[popołowie,
będą się wadzić pod
[chłoszczącym batem.
(„Rocznice majowe")

А поет щиро хотів боротись „за нашу і вашу свободу". Він вірив, що

Dłoń spotkała się z dłonią
[i z warg pocałunek
czujnym orłem się zerwał
za wolność ukrainną i laszą

Він бачив

Jak po wiekach Kozak jedna
[się z Lachem
i ożywa Kisielin
i budzi się z snu Konaszewicz

і як

...odnawia się w oczach
[zburzony Baturyn...

Не вийшло. Поет знає, що й байдужість чи несвідомість українців відіграла тут чималу ролю: коли Головний Отаман Петлюра збирає військо для оборони Батьківщини, що

stygnie w mroźnej zawiei,
[zamiera bez krzyku,
wypatruje w rozpaczy, gdzie
[wola jej i gdzie dola...

A w ogródku wiśniowym
[wieczorami śmiechy i szept,
dzwonią głosy dziewczęce i
[mrok rozstępuje się szerzej...
Stamtąd świata nie słychać i nie
[widać dalekich met,
tam piosenka o Hryciu,
[malowane misternie talerze,
chusty szyte jedwabiem,
[szarawary szerokie jak morze,
złote łany pszenicy, stada wołów
[w jarugach i bałkach,
źrebiec rwący się w przestrzeń
[i czy lepiej komu, czy gorzej
na weselach i stypach
[strumieniem się leje gorzałka.
(„Duma o otamanie Petlurze")

Тяжко на душі в поета.

Myślałem niegdyś, że się do
[bioder przypasze
szablę, święconą u bram
[Poczajowa.
Lecz cień pomiędzy nami znów
[przeszedł...

І до розуму не прийдуть ні одні ні другі, ні поляки ні українці, дарма, що

Graliśmy dramat w mistycznym
[teatrze,
ale aktorów nam wymordowano...

Поет ломить руки з відчаю, кляче, благає, просить і молить — „схаменіться, будьте люди!"

Jak ryba, w piach rzucona,
[kiedy w dyszących skrzelach
czarna krew się przysącza,
[tak ja, nassawszy się trójziela
zatrutego, przed mrocznym
[skarżę się obliczem
nieubłaganym sądów i twardych
[kondemnat.
(„Złota hramota")

І він впадає в скрайній песимізм (як і в своїх публіцистичних працях:

Natarczywy jest głos mój. Mowa
[nadaremna
i krtań zaschnięta, którą
[w pustkę krzyczę.

Та нам здається все ж таки, що цей песимізм не виправданий. Ми теж запитуємо разом з Юзефом Лободовським:

Więc jakże? Nocne marzenia
[pogrzebać
i poddać się bez walki
[bezlitosnym dziejom?

Думаємо, що ні. За право самому кохати і за право бути коханим — треба й далі боротися. Поет оспівує **минулу** Україну, колишню ідилічну селянсько-хліборобську Україну, Україну козацько-лицарську, за славу якої його давній предок, отаман Лобода, склав свою буйну голову під ворітьми Царгороду. Поет вертається своїм духовим зором у далеке і ближче минуле і бачить його то в чарівних барвах козацьких перемог, то в смутних картинах зайвих і шкідливих бунтів:

I znosiłeś kitajkę w cuchnących
[onucach
i przepiłeś swą dolę
[w Zaliźniakach i Gontach...

Так, було колись, і дуже недавно ще було, та минулося. І в цьому саме, що „минулося", бачимо безпідставність всякого песимізму: й Україна вже не та, і Польща стала інша. Сучасні індустріяльні великодержави — Україна і Польща — напевне будуть мудріші від наших дідів, батьків та й, не у гнів будь сказано, і нас самих: не чіплятимуться собі взаємно в горлянку, коли мають спільного, жорстокого і безоглядного ворога, перед яким дав би Бог об'єднаними силами оборонитися.

Ми віримо в здоровий глузд цієї нової України і нової Польщі. А праця Юзефа Лободовського, його горіння, корисні саме для обох його, оновлених в огні і бурі революції, батьківщин. Його заклики, його благання — це не „голос вопіющого в пустині".

А щоб надхненний голос Лободовського дійшов і до серця українського читача, слід було б нашим поетам перекласти на українську мову всю „Золоту грамоту". Частково це вже зробили наші поети: Святослав Гординський, Леонид Полтава і Яр Славутич.

Зустріч ветеранів у Канаді

29. серпня в оселі Київ, Онтеріо, відбулася знаменита імпреза: зустріч ветеранів збройної боротьби України для відзначення чи не найсвітлішої події в новітній воєнній історії нашого народу — здобуття Києва об'єднаними арміями УНР і УГА 1919 року.

На величезній площі оселі Київ зібралися до тисячі учасників збройного змагу, вояків-українців з інших армій і молоді та українського громадянства. Скільки сягає око — стоять ряди авт і автобуси. Людей-людей, всі зо стрічками з хрестиком Петлюри і написом „Зустріч ветеранів у 35-ті роковини здобуття Києва арміями УНР і УГА в оселі Київ, Канада. 29. VIII. 1954".

Бачимо, маршує чимала колона ветеранів, об'єднаних у союзі Бувших Українських Вояків у Канаді, в одностроях організації й під своїми 4 організаційними стягами, яких очолює штандарта 2 Кінного Запорізького полку, що була учасницею здобуття Києва. Всі кидаються на площу, де має відбутися офіційна частина урочистости. Там на високу щоглу під звуки сурми піднесено державні прапори Канади й України. Слідом за цим відбувається дефіляда ветеранів. На високий поміст виходить Голова союзу ген. М. Садовський з адьютантом майором М. Битинським. Головний розпорядчик зустрічі капітан Ю. Булат провадить колону, що складається з 3 частин: Буковинського куреня, 5 станиці з Торонта й 7 станиці з Гамілтону. Старі все люди, а як же прекрасно йшли вони, як нагадали присутнім часи, коли маршувало в дефілядах на майдані в Києві справжнє наше військо. У багатьох від цих милих спогадів навернулися на очі сльози..

Ген. Садовський, прийнявши дефіляду, вітає присутніх на зустрічі: кол. державного інспектора армії УНР полк. Кедровського, дружину першого морського міністра п. Антонович та доньку кол. міністра Валентина Садовського, знищеного большевиками. Після цього генерал виголошує з великим запалом і піднесенням слово, пригадавши пам'ятні події, яких не забути ніколи.

У другій частині, так би мовити розваговій, були виступи квартету Буковинського куреня 5 станиці з Торонта в їхніх народніх ношах і з цимбалами, танечні точки пані Величко й п. Миколи Костика з українських ношах з Гамілтону та приятеля українців осетина Ібрагіма Таймазова в прекрасному військовому однострої кавказького війська, який чудово відтанцював кавказький танок з добрим десятком кинджалів.

Найбільшою атракцією зустрічі було функціонування „Польової пошти". До неї масово притягали учасників зустрічі вивіска, великий стіл з історичними картками, купертами й марками УНРади та двома „поштарками" з написами на капелюхах. Це були пані Євгена Пастернак та член молоді панна Олена Світайло.

На закінчення зустрічі відбувся вибір королеви, якою вийшла молоденька панночка Бельбас, що її вдекорував „золотою" короною головний розпорядчик капітан Булат. Принцесами стали панни Олена Світайло і ще одна, прізвища якої не знаю.

Ініціяторові цієї імпрези — Генеральній Управі Союзу Вояків та виконавцям — Буковичському куріневі й 5 і 7 станицям належить найбільша подяка й побажання не спочити на лаврах, а подбати про дальші подібні імпрези.

К. І.

До членів і прихильників СУЖЕРО

Головна управа СУЖЕРО просить усіх членів і прихильників СУЖЕРО з повною увагою поставитися до заклику Комітету Українців Канади про потребу в найкоротшому часі скласти персональні свідчення про большевицько-російські злочини, вчинені супроти українського народу.

Кожен член і прихильник СУЖЕРО з патріотичного обов'язку повинні це зробити, коротко й речево описавши власні, своїх рідних, знайомих чи друзів нещастя, що спіткали їх під совєтами.

Свідчення й фото документів просимо робити в кількох копіях із тим, щоб одна копія була подана до Комісії КУК-у, а друга — до Головної управи СУЖЕРО для використання в наступних виданнях Білої Книги.

Головна управа
СУЖЕРО

† Павло І. ФЕДЮК

28.8 1954 р, після тяжкої хвороби помер у клініці міста Кельн (Західна Німеччина) колишній поручник першої Запорізької летунської ескадрилі механік

Павло Іллькович ФЕДЮК.

Покійний народився на Поділлі в околицях міста Старо-Костянтинова в сім'ї українця-хлібороба. Власними силами він здобув фахову освіту і 1914 р. став видатним фахівцем у галузі летунства. Висока національна свідомість, непересічна енергія Покійного зробили велику прислугу молодому українському летунству в початках організації, а також протягом визвольної боротьби 1918-1922 років. Ані тягар війни з большевиками, ані еміграційна недоля і концентраційні табори в Польщі не заламали цієї багатообдарованої індивідуальности.

Працею своїх рук поручник Федюк створив у Польщі зразкові власні варстати і вишколював українську молодь. Друга світова війна та большевицька навала змусила його до другої еміграції і забрали здобутий маєток.

Покійний помер у клініці міста Кельн, поховано в селі, де останньо мешкав з родиною. Нехай чужа земля буде йому легкою!

Василь СУХЕНКО
майор УНР

Спорт

• На Тушинському аеродромі в Москві закінчилися змагання авіомоделістів Совєтського Союзу і сателітних країн. Найкращих показників досягли авіомоделісти Чехо-Словаччини, що зайняли перше місце. Друге місце зайняла команда СССР, третє — Угорщини, четверте — України.

• 17-річна канадійська учениця Марлен Бел проплила 9. вересня Онтарійське озеро — ширина 51,5 км — що лежить між США і Канадою. Віддаль між Джонставном і Торонто вона проплила за 21 годину. Із Марлен стартували разом 34-річна американка Ф. Чадвіг і канадійка Левслер, але вони передчасно залишили змагання. Як нагороду за велике досягнення Марлен одержить премію 50 000 долярів.

• Данський чемпіон тенісу Ніссен здобув в Атенах перемогу над французьким чемпіоном Паулем Ремі (5:7, 8:6, 6:2, 9:7).

• Німеччина й Італія домовилися наступну зустріч футболу перенести 30 березня 1955 р. в Німеччині.

• Польські легкоатлети в зустрічі з спортовцями совєтської зони і Бельгі в Кракові здобули перше місце (288 п).

• Новим европейським чемпіоном з боксу ваги мухи став італієць Натцарено Гіянеллі, що переміг у боротьбі попереднього чемпіона Тері Аллена (Англія) в Міляні.

• Фінляндія здобула перемогу в легкоатлетичних національних змаганнях проти Швеції на Олімпійському стадіоні в Гельсінкі — 207:202.

• В Дортмунді в присутності 14 000 глядачів відбулася зустріч між чемпіоном Европи з боксу важкої ваги Нойгавзом і американцем Дан Буцероні, що належить до листи боксерів світової ранґи. Нойгавз переміг у 10-тій рунді за пунктами.

• Німеччина перемогла Францію на легкоатлетичних національних змаганнях на Олімпійському стадіоні в Парижі з рахунком 121:83 пунктів.

Доповіді українців для англійців

Добрий почин Англо-Українського Товариства в Рочдейлі

Уже понад 10 — 11 місяців тому в м. Рочдейлі, Ланкашір (Англія) створено Англо-Українське Товариство й для ширшого оформлення членства між українцями і повного встановлення відділу обох сторін тимчасово обрано 2-х осіб: на секретаря — п. Івана Пишкала і на касира — П. М. Палієнка.

Останнім часом зроблено маленькі, але дуже корисні здобутки. Через велику прихильність до українців настоятеля церкви св. Джемса було скликано загальні збори англійців і українців та виголошена доповідь англійською мовою на тему «Чому ми, українці, перебуваємо тут».

Пан Пишкало розпочав свою доповідь словами з книжки проф. Сімсона «Україна, атлас її історії-географії», що її друковано в Оксфордському університеті, а саме: «Україна — важливий фактор в европейському континенті, через величину своєї території, ресурси свого багатства». А до цього доповідач давав пояснення в цифрах. Одноразово він зупинився на фальшуванні Переяславської угоди з боку росіян, боротьбі українського народу протягом 300 років, а зокрема на національній революції, загарбання большевиками України й інших народів.

Результати того терору було показано на прикладах. «Все це тяжке для зрозуміння англійця, але ці речі сталися і ми пережили їх, — сказав доповідач. — Терор не утихає, мільйони наших братів і сестер замкнені в концтаборах, і ми прийшли до Вас, щоб передати їхній голос, бо знаємо, що ви їх не чуєте». Після доповіді були питання. В дискусіях взяли участь п'ять англійців, а один майор війська (в цивільному убранні) запропонував ще зробити ширші збори англійців, на яких цей доповідач мусів би розповісти лише про себе. Його пропозицію схвалено. Доповідь п. Пишкала було надруковано в англійському журналі.

Другу доповідь п. Пишкало виголосив 18. 7. 1954 р. для самих англійців на тему «Моє життя в селі і людей мого села». Він змалював картину невеличкого села на Полтавщині з півтисячним населенням, розпочав з часу розкуркулення, колективізації, розповів про голод, розстріли 1937 —38 р. і аж до 1943 р. Подав повну картину голоду, скільки вимерло в селі, арешт його батька, смерть наймолодшого брата, далі виховання в школі і закриття церков.

Присутні слухали з великою цікавістю цю п'ятогодинну доповідь. Питання й відповіді тривали понад годину, а потім дискутували. Зацікавленість була така, що сам настоятель церкви пообіцяв виголосити широку доповідь англійцям про Церкву на Україні. Присутні англійці просили п. Пишкала передати українцям, що вони бажають зблизитись з українцями м. Рочделю.

А як відгукнуться українці?

М. Д

ОГОЛОШЕННЯ

Комісія Допомоги Українському Студенству звертається до всіх кандидатів на допомогу в 1954-1955 академічному році з проханням надсилати заяви через наші представництва чи краєві КоДУС-и, а в країнах, де їх немає, — безпосередньо до централі не пізніше 1. листопада 1954 р. Прохання надіслані після цього речення не матимуть перспектив на задоволення.

До прохань належить долучити: 1. Короткий власноручно написаний життєпис із зазначенням ходу дотеперішніх студій та дисциплін, які прохач хоче студіювати й де саме. 2. Свідоцтво зрілости або завірений відпис, або свідоцтво про попередні студії. 3. Посвідку про запис на високу школу, посвідки про складені іспити чи кольоквії або посвідку про одержання докторської праці, з поданням теми і приблизного часу тривання праці. 4. Опінії й рекомендації відповідних шкіл, професорів і студентських станових організацій. 5. Посвідку від українських установ або від душпастиря про незаможність кандидата та заяву про матеріяльне становище та розміри і джерела іншої допомоги. 6. Анкетний листок, який висилається всім бажаючим. 7. Зобов'язання повернути отриману допомогу після закінчення студій. Без згаданих документів КоДУС не розглядатиме прохань.

Одночасно КоДУС просить усіх студентів, що студіюють або мають намір студіювати історію, разом із вивченням історії України, українське мовознавство і літературознавство, етнографію, географію, педагогіку, соціологію, право, економічні і державні науки, зареєструватися в централі КоДУС-у.

Сарсель, серпень 1954

ПРЕЗИДІЯ ЦЕНТРАЛІ КоДУС-у

— o —

В друкарні „Комета" (Австралія) вийшла з друку історично-драматична поема з совєтського побуту пера Василя Охрименка — „Уляна". Має вона 32 стор., оправлена в темнорожевій обкладинці з зняткою героїні твору і портретом автора. Цей твір, обширний складом та історичний змістом, призначений переважно для українського жіноцтва, де висвітлюється моральні якости й геройство жінки-українки, що поневіряється в московсько-комуністичній деспотії. Ціна книжечки 0,50 пф.

Замовлення слати на адресу: P. Domtschenko, Lübek, Vorwerker Strasse 103, Bar. 10/6.
Кольпортерам 20% опусту.

УВАГА

Вийшов з друку і поступив до продажу
РОМАН українського письменника Юрія ЯНОВСЬКОГО
„ЧОТИРИ ШАБЛІ"

В тяжких умовах совєтської дійсности Юрій Яновський відважився виставити героїв свого роману як легендарних національних запарів — продовжувачів вікової історичної боротьби українського народу за свою незалежність, готових до самопожертви й геройства в ім'я поневоленої Матері України.

Ціна за примірник:
Америка й Канада — 1.75 дол., Англія — 0:12:00, Австралія — 0:13:00, Бельгія — 90 б. фр., Франція — 650 фр. фр., Арґентіна — 18 пез., Бразілія — 55 кр., Німеччина — 5.50 нм.

СПІШІТЬ ІЗ ЗАМОВЛЕННЯМ!

Замовлення надсилати до уповноважених видавництва „Українські Вісті", а в Німеччині до видавництва „УВ".

КОЛЬПОРТЕРАМ ОПУСТ

В-во „УКРАЇНА"

Українські Вісті
Півтижневик політики, культури і громадського життя
Головний редактор А. РОМАШКО
Адреса редакції й адміністрації
„UKRAINSKI WISTI"
(13b) Neu-Ulm, Ludwigstraße 10 U.S. Zon.